



Bartłomiej Górski

## 25 czerwca 1530 Konfesja Augsburska

Początkowo reformacja luterńska nie widziała potrzeby sformułowania wyznania wiary. Reformatorzy sprzeciwiali się temu, co postrzegali jako nowość, a za podstawę swych działań uznawali wyłącznie Słowo Boże. Rozwój sytuacji sprawił jednak, że reformacja nie mogła już być jedynie spontanicznym ruchem i wymagała jakiejś formy instytucjonalizacji. Wprowadzane zmiany wymagały teoretycznego uzasadnienia. Pewien projekt ewangelickiego wyznania wiary można dostrzec już w sporządzonym przez Filipa Melanchtona i przejrzanym przez Marcina Lutra *Pouczeniu dla wizytatorów* z 1528 roku. Również w innych miejscach formułowano wtedy wyznania wiary konieczne do prowadzenia misji na określonym terytorium.

21 stycznia 1530 roku cesarz Karol V Habsburg wydał orędzie zwołujące na dzień 8 kwietnia sejm w Augsburgu. W wezwaniu tym zażądał od stanów złożenia sprawozdania o ich wierze. Stany ewangelickie różnie ustosunkowały się do wezwania cesarskiego. Elektor saski Jan Stały podszedł do niego pozytywnie, przyjął zaproszenie na sejm i 14 marca 1530 roku zlecił Marcinowi Lutrowi oraz Filipowi Melanchtonowi sporządzenie dokumentu przedstawiającego przeprowadzone reformy i ich teologiczne uzasadnienie.

2 maja elektor dotarł do Augsburga wraz z Melanchtonem i innymi teologami. Luter, jako wyjęty spod prawa banita, musiał pozostać w przygranicznym Coburgu, skąd jednak mógł służyć pomocą i radą. W Augsburgu

Melanchton zapoznał się z 404 artykułami Jana Ecka które wyliczały błędne – jego zdaniem – wypowiedzi z pism reformatorów. Wypowiedzi Lutra i Melanchtona były w nich pomieszane z poglądami innych reformatorów, w tym nawet anabaptystów. Stało się oczywiste, że *Artykuły torgawskie* nie są wystarczające i konieczne jest opracowanie nowego dokumentu, który byłby także pozytywnym wykładem nauki reformatorów. Opracowanie nowego wyznania podjął się Melanchton. Chociaż zadanie go zaskoczyło, zdołał ukończyć dokument do 11 maja. 11 maja elektor przesłał Lutrowi projekt wyznania do zaopiniowania. Luter ocenił je pozytywnie.

15 czerwca, w przeddzień święta Bożego Ciała, cesarz przybył do Augsburga. Zaraz po przybyciu nakazał książętom wziąć udział w procesji Bożego Ciała i zakazał głoszenia kazań ewangelickich. Książęta ewangelicy odmówili, w kwestii kazań natomiast uzyskano porozumienie, że żadne kazania nie będą głoszone. Wydarzenia jednak wpłynęły przygnębiająco na ewangelików, doprowadzając jednak do jeszcze mocniejszego zbliżenia stanów ewangelickich. Pokojowo nastawiony Melanchton podjął się tajemnych negocjacji z przedstawicielami cesarza, w których starał się on bagatelizować różnice wyznaniowe. Po odbytych 21 czerwca konsultacjach z Gregorem Brückiem, zaniechał jednak dalszych negocjacji, gdyż kanclerz przekonał Melanchtona o ich szkodliwości dla sprawy ewangelickiej. 23 czerwca dokonano



Sejm w Augsburgu – rycina Christiana Beyera, źródło: Wikipedia

ostatecznej redakcji i podpisania pisma.

24 czerwca ewangelicy zwrócili się do cesarza z prośbą o odczytanie *Wyznania*. Z powodu późnej pory cesarz zaproponował, by poprzestać na dostarczeniu jego pisemnej wersji. Ewangelicy doprowadzili jednak do odczytania *Wyznania* w dniu następnym. Doszło do tego w izbie kapituły w pałacu biskupim. Początkowo cesarz chciał odczytania jego łacińskiej wersji, jednak strona protestancka obstawała przy odczytaniu także tekstu niemieckiego, czego ostatecznie dokonał kanclerz Christian Beyer. Następnie cesarzowi przekazano obie wersje *Wyznania*.

Proces powstawania *Wyznania augsbur-*

*skiego* wywarł znaczący wpływ na jego ton i treść. Był to dokument jednocześnie teologiczny, jak i polityczny. Z politycznego punktu widzenia *Wyznanie* stanowiło potwierdzenie wierności stanów ewangelickich prawu Rzeszy i służyć miało utrzymaniu pokoju międzywyznaniowego. Z teologicznego punktu widzenia miało być ono zarówno wyznaniem wiary, jak i obroną stanowiska obozu ewangelickiego przed zarzutami o sekciarstwo.

Na pamiątkę ogłoszenia *Wyznania augsburskiego* dzień 25 czerwca jest obchodzony przez luteran jako święto – Pamiątka *Wyznania Augsburgskiego*.